

Vänsterpartiet Hallands förslag till budget och mål för Region Halland 2027

Innehållsförteckning

1. Inledning ---- 3

2. En hållbar hälso- och sjukvård ---- 4

2.1 Jämlik och nära vård ---- 6

2.3 Bekämpa psykisk ohälsa ---- 7

3. Region Halland - en region för hållbar tillväxt ---- 9

3.1 Kultur, demokrati och social hållbarhet ---- 11

3.2 En klimat- och miljösmart region ---- 12

4. Kompetens för framtiden ---- 14

5. Ekonomi ---- 15

Ekonomiska förutsättningar ---- **Error! Bookmark not defined.**

Global osäkerhet påverkar ---- **Error! Bookmark not defined.**

Budget 2026 med ekonomisk plan 2027–2030 ---- **Error! Bookmark not defined.**

Investeringar ---- 18

Region Hallands definition av god ekonomisk hushållning ---- 18

Finansiella mål ---- 18

Resultat i förhållande till summan av skatteintäkter samt statsbidrag och utjämning ---- **Error! Bookmark not defined.**

Självfinansieringsgraden av investeringarna ---- 19

Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser ---- 19

Riktade statsbidrag ---- 20

Nämndernas budgetramar ---- 21

Egenavgifter ---- 22

Skattesats ---- 22

Taxeförändring ---- 22

Patientavgifter ---- 22

En redogörelse för koncernföretagets ekonomi i budge-ten ---- 22

1. Inledning

Osäkerheten inför framtiden är större än på länge. Klimatförändringar, förlusten av biologisk mångfald och geopolitiska konflikter – inte minst kriget i Ukraina och den eskalerande konflikten i Mellanöstern, där bland andra Israel, Iran och USA är centrala aktörer – skapar utmaningar av en omfattning vi inte sett sedan kalla krigets slut. Samtidigt har Sverige en omfattande beredskapsskuld som snabbt måste åtgärdas, och totalförsvaret behöver stärkas.

För Region Halland innebär detta historiskt stora investeringar i sjukhusbyggnader och annan samhällsviktig infrastruktur. För att säkerställa att skattepengar används ansvarsfullt, och för att stoppa fusk och arbetslivskriminalitet i stora byggprojekt, vill vi att regionen ansluter sig till organisationen Rättvist byggande.

Upprustningen handlar inte enbart om det militära försvaret – även den civila beredskapen behöver stärkas. Järnvägen måste rustas upp, elnäten förstärkas och byggas ut, och sjukvården ska fungera både i kris och i väpnad konflikt. Staten behöver därför lätta på budgetreglerna och ta ett större ansvar för finansieringen av totalförsvaret. Det handlar om kostnader som enskilda regioner inte kan bära själva.

För en långsiktigt hållbar finansiering av dessa omfattande utmaningar behöver Region Halland värna en stark ekonomi och en god finansiell ställning. Samtidigt går det inte att bromsa sig ur en uppförsbacke – riktade satsningar är nödvändiga för att nå paretoeffekter och bättre resultat längre fram. När de ekonomiska förutsättningarna medger det vill vi fasa ut effektiviseringskravet, vilket förutsätter ett ökat statligt finansieringsansvar. Samtidigt stärker vi verksamheternas motståndskraft redan nu genom att öka grundbemanningen inom psykiatrin och närsjukvården i ett första skede.

Arbetslösheten och levnadskostnaderna har ökat. Allt fler hushåll har svårt att klara hyran, fler människor vräks och skuldsättningen växer. Samtidigt ligger ungdomsarbetslösheten på höga 24,3 %. Denna utveckling hämmar tillväxten, försvagar skatteunderlaget och får långsiktiga konsekvenser för både folkhälsan och vår livsmiljö. För att möta utmaningarna inför vi lovkort för unga, avsätter resurser för sänkta biljettpriser i kollektivtrafiken och utvecklar anropsstyrd busstrafik ("bus on demand"). Det är konkreta insatser som stärker jämlikheten, minskar klasskillnaderna och bidrar till lägre klimatpåverkan.

Osäkra framtidsutsikter och en svagare ekonomi påverkar människors möjligheter att bilda familj, samtidigt som andelen äldre i befolkningen ökar. Ökningen väntas bli särskilt kraftig bland personer över 80 år under det kommande decenniet. I kombination med en mycket restriktiv migrationspolitik skapar den demografiska utvecklingen stora utmaningar för vårdens framtida kompetensförsörjning. Därför är långsiktiga satsningar på personalen avgörande. Vi avskaffar karensavdraget, finansierar en friskvårdstimme och ökar grundbemanningen. Det skapar en tryggare och mer hållbar arbetsmiljö, säkrar kompetensförsörjningen och gör Region Halland till en mer attraktiv arbetsgivare.

AI, digitalisering och automatisering kan frigöra tid, förenkla arbetsprocesser och ge personalen bättre stöd i vardagen. Tekniken är dock ett verktyg – inte en ersättning för en långsiktig personalpolitik och ett starkt förebyggande arbete. Det är satsningarna på medarbetarna och det förebyggande hälsoarbetet som blir avgörande för vår förmåga att möta framtiden. Därför prioriterar vi i den här budgeten långsiktiga investeringar i personalen, kraftfulla klimatåtgärder och ett starkare förebyggande arbete – för ett tryggare, jämlikare och mer hållbart Halland.

Vänsterpartiet i Region Halland

Vi gör därför följande satsningar i vår budget:

- **Satsar på personalen** – som tex inför friskvårdstimme, utökar arbetstidsförkortningen och stärker möjligheterna till kompetensutveckling.
- **Ökar grundbemanningen** för en tryggare arbetsmiljö och bättre vård.
- **Sänker priserna i kollektivtrafiken** och inför lovkort för barn och unga.
- **Ansluter Region Halland till Rättvist byggande** för att bekämpa arbetslivskriminalitet vid upphandlingar.

2. En tillgänglig och högkvalitativ hälso- och sjukvård

Mål

- *Arbetar hälsofrämjande och levererar en individuell hälso- och sjukvård av hög kvalitet och god tillgänglighet för en god och jämlik hälsa*
- *Är trygg, sammanhållen och utformas tillsammans med patient och närstående*
- *Arbetar med ständig förbättring för en bättre hälsa hos invånarna*

- *Fortsätta att utveckla AI och digitala hjälpmedel inom vården*

Vården ska utvecklas efter samhällets behov och inte styras av vinstintresse. Utgångspunkten för utvecklingen inom och av hälso- och sjukvården behöver vara att patientens väg genom systemet och dess olika vårdkontakter ska öka hälsan och livskvaliteten, liksom att förebygga och minska ohälsa.

Sjukvården i stora delar av Sverige har svårigheter att kompetensförsörja sin verksamhet vilket har lett till att vinstdrivna aktörer har kunnat göra stora vinster på bemanningspersonal. Minskningen av hyrpersonal pågår och är på sina ställen framgångsrik men på andra finns det mycket mer kvar att göra. Det är viktigt att hålla i och hålla ut och en tillräcklig grundbemanning är en viktig förutsättning för att det inte ska öka igen. Redan nu är det svårt att möta ett ökat behov i takt med en åldrande befolkning som har mer komplexa vårdbehov. För att uppnå det satsar vi på ökad grundbemanning. För att rekrytera, behålla och återfå personal satsar vi resurser för att göra kraftfulla personalsatsningar som till exempel möjlighet att ge fler förkortad arbetstid med bibehållen lön, förbättrad möjlighet för personal att vidareutbilda sig, erbjudande av friskvårdstimme och göra det attraktivare att arbeta som läkare i landsbygdsorterna genom att erbjuda tjänster kombinerat med möjlighet att forska. Vilken satsning som ska erbjudas var bestäms bäst utifrån behoven inom de olika förvaltningarna och genom dialog med berörd personal.

Cosmic ska utvecklas och utformas efter medarbetarnas och verksamheternas behov. Rätt genomfört skapar det bättre förutsättningar för en sammanhållen vård där digitala och fysiska insatser kompletterar varandra. Hela vårdkedjan måste hålla ihop - från den första kontakt till uppföljningen i patientens hem.

Regionens krisberedskap behöver stärkas för att vården ska fungera vid allvarliga samhällsstörningar. Det bör även finnas en plan som gör det möjligt för medarbetare att bidra till återbyggnaden av krigsdrabbade samhällen. De kunskaper och erfarenheter som dessa tar med sig hem kan stärka Region Hallands egen beredskap och utveckla vården.

Vårdval plus är resurskrävande och bör därför fasas ut. Det är även viktigt att alla skattepengar går till faktisk vård och inte till vinster. De resurser som frigörs ska istället användas för att öka tillgängligheten, stärka grundbemanningen, förbättra arbetsvillkoren och minska sjukfrånvaron.

Indikatorer

- *Andel patienter med oplanerad återinskrivning inom 30 dagar (≥65 år)*

● *Antal vårddygn patienter vårdas på sjukhus som utskrivningsklara per 1 000 invånare 65 år och äldre*

● *Antibiotikaförsäljning region, recept/1000 invånare N00404*

2.1 Jämlik och nära vård

Hälso- och sjukvården i Halland ska ges efter behov. Invånarnas bakgrund får varken påverka tillgången till vården eller vården kvalitet. Därför är det viktigt att vi stärker personalen kunskap om bemötande, normer och fördomar.

Vården ska finnas så nära medborgaren som möjligt och vårdcentralerna ska vara en naturlig väg genom hela vårdförloppet. Här är tillgänglighet till vården avgörande och patienten måste ges utrymme att vara i högsta grad delaktig. Idag lägger vi resurser på bland annat hälsosamtal för 40-åringar men evidensen visar att den mest effektiva satsningen på hälsa som kan göras inom primärvården är satsningar på grundbemanningen.

Det gör att alla patientsamtal oavsett ålder på patienten ges möjlighet att bli ett hälsosamtal. Därför väljer vi att förflytta medel från hälsosamtal samt satsa på att få ner kostnaden på sjukfrånvaro för att istället satsa på ökad grundbemanning. Under flera år har vi försökt få till stånd en förflyttning från den specialiserade vården till nära vård. Det är inte något som sker av sig själv utan förutsätter en robust och stabil primärvård. Kraftfulla personalsatsningar är en förutsättning för det.

Region Hallands medarbetare behöver få bättre förutsättningar att samverka med kommunerna. Vården ska hänga ihop genom hela livet och bygga på en nära samverkan med socialtjänst, hälso- och sjukvård, skola och civilsamhälle.

Indikatorer

● *Andel av befolkningen som uppfattar att vård ges på lika villkor*

● *Förekomst av diabetes typ 2, andel % N79172.*

● *Andelen anställde som gått utbildning i systematiskt förtryck*

2.2 Vård ska ges i tid

God tillgänglighet är en förutsättning för en resurseffektiv och patientcentrerad vård. Ändå påverkas människors hälsa och tillgång till vård fortfarande i alltför hög grad av utbildning, inkomst och andra sociala villkor. Kvinnor som inte har fullföljt gymnasiet löper exempelvis större risk att dö i bröstcancer än kvinnor som har gjort det. Även bemötandet i vården kan påverkas av patientens

socioekonomiska bakgrund. Det är ojämlikheter som vården aktivt måste motverka.

För att motverka dessa ojämlikheter är det viktigt att arbeta med personalens kunskap om bemötande, normer och strukturell diskriminering. Målet är en mer medveten, jämlik och respektfull vård för alla patienter.

En tillgänglig vård förutsätter en stark grundbemanning, ett ansvarsfullt arbetsgivarskap och tillräckligt många medarbetare. Därför satsar vi både på fler anställda och på bättre arbetsvillkor – för personalens skull och för att patienterna ska få vård i tid.

Förebyggande insatser, rehabilitering, tidig upptäckt och kontinuerlig uppföljning skapar värde för individen, vården och samhället. Patienter med komplexa vårdbehov, flera samtidiga sjukdomar eller kroniska tillstånd bör därför prioriteras för en fast läkarkontakt. AI kan bidra till tidigare upptäckt och en mer sammanhållen vårdkedja, men tekniken ska användas ansvarsfullt och föregås av tydliga ställningstaganden om etik, samtycke, integritet och rättsliga förutsättningar.

Uteblivna besök kan vara ett tecken på underliggande ohälsa eller andra hinder i vardagen. Därför vill vi arbeta mer aktivt och stödjande med patienter som uteblir, ta reda på orsakerna och förbättra deras möjligheter att komma till bokade besök.

Indikatorer

- Andel i befolkningen som anser att de har tillgång till den hälso- och sjukvård
  de behöver (Hälso- och sjukvårdsbarometern).
- Andel i befolkningen som tycker att väntetider till besök på vård- eller hälsocentral är rimliga i sin region (Hälso- och sjukvårdsbarometern).
- Följsamhet till vårdgarantin 0,3,60,60 dagar

2.3 Bekämpa psykisk ohälsa

Psykiska diagnoser står för omkring 45–48 procent av de pågående längre sjukskrivningarna. Samtidigt är det viktigt att skilja mellan psykisk ohälsa och psykisk sjukdom. Den psykiska ohälsan ökar mest och måste förebyggas på flera arenor – i skolan, socialtjänsten, arbetslivet och arbetsmarknadspolitiken. Barn, unga och kvinnor är särskilt utsatta, men problemen ökar också bland äldre.

Psykisk ohälsa är allvarlig eftersom det ofta leder till att andra sjukdomar utvecklas. Region Halland behöver ha en hög beredskap för att möta olika sorters psykisk ohälsa. Ensamhet och social distansering är ett fortsatt stort

problem som påverkar den psykisk ohälsan för vissa grupper. Samhället behöver arbeta tillsammans, såväl föreningsliv som offentlig verksamhet och arbetsmarknadens parter, för att förebygga den psykiska ohälsan.

Arbetet mot ett socialt hållbart Halland med ökad delaktighet och fokus på barn- och ungas uppväxtvillkor spelar stor roll. Samverkan med elevhälsan ska öka, elever får inte falla mellan stolarna för att samarbetet inom Region Halland eller med kommunerna inte är tillräckligt. Detta gäller såväl vid behandling som i det förebyggande arbetet. Region Hallands verksamheter behöver bli ännu bättre på att tidigt identifiera psykisk ohälsa och behandla densamma. För att psykisk ohälsa ska behandlas effektivt behöver mer vård ges direkt i den nära vården. Den psykiska ohälsan ska i första hand behandlas på vårdcentralen, därmed har vårdcentralerna det största uppdraget vad gäller psykisk ohälsa.

Kompetensen kring psykisk ohälsa skiljer sig stort mellan olika vårdcentraler, här finns ett stort behov av kompetensutveckling och att arbeta för en jämlik vård i hela Halland. Vårdcentralernas uppdrag behöver därför bli tydligare. För ökat psykiskt välbefinnande behöver vi en utvecklad kunskapsstyrning när det gäller psykisk ohälsa. Genom en gemensam kontaktväg kan vården tillgodose att inga barn faller mellan stolarna och direkt hänvisa till rätt vårdnivå nära patienten. En grupp som riskerar att hamna i kläm är barn och unga med NPF (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) som ofta behöver stöd från flera delar av samhället.

Barn och ungas psykiska hälsa Halland, som är första instansen för barn med lättare psykisk ohälsa, behöver finnas tillgänglig i hela länet. För barn och unga med någon form av neuropsykiatrisk diagnos är det viktigt med tidiga och samordnade insatser. En svårighet kommer helt enkelt sällan ensam, i synnerhet när det gäller utvecklingsneurologiska avvikelser. Varje diagnos har inte längre ett eget ”stuprör”. I stället ser man ofta tidiga symtom som en signal på att ett barn behöver utredas mer förutsättningslöst. Ju tidigare symtomen utreds, desto större möjlighet att barnet får rätt insatser i rätt tid. Därför är det viktigt att de enheter som arbetar med denna målgrupp har god och bred bemanning med flera olika professioner. Barn med NPF-diagnoser löper högre risk att hamna i problematisk skolfrånvaro, utveckla psykisk ohälsa samt bli beroende av alkohol och /eller droger. Region Halland behöver utveckla den vård som erbjuds till målgruppen och möjliggöra följsamhet för Socialstyrelsens nya riktlinjer för barn med autism. Vården behöver även vara jämlik oavsett vilken instans den erbjuds på.

Människor är olika och därför ska olika behandlingsmetoder mot psykisk ohälsa kunna erbjudas. För de som behöver stöd för att exempelvis återgå till arbete är Fontänhus ett bra verktyg där flera aktörer kan samverka. Konsekvenserna av

att leva med psykisk ohälsa är flera och varierar från person till person. Rätt stöd ska ges i rätt tid. Region Halland ska fortsätta utveckla beroendevården i Halland tillsammans med kommunerna. Insatser behöver även göras för att anhörigstödet ska bli bättre. Beroendevården i Halland behöver utvecklas ytterligare, vården är fortfarande underdimensionerad. Regionen kommer att ta över ansvaret för behandling av beroendesjukdom från kommunerna, det kommer att ha en stor påverkan på utbildningsbehov och dimensionering av vårdplatser. Vi som region behöver också ha beredskap för ett ökat behov av substitutionsvård då angränsande regioners vårdbehov har påverkats och vår egen vård är underdimensionerad.

Beroendevården och den tyngre psykiatrin i Halland kräver långsiktiga investeringar och en dimensionering som möter de faktiska behoven. Detta gäller i högsta grad även rättspsykiatrin. Regionen står inför ett trängande behov av att bygga ut rättspsykiatrin för att kunna erbjuda en trygg, rättssäker och god vård till dem som döms till detta. Rättspsykiatrin är ett lagstadgat och samhällsviktigt uppdrag där det varken går att effektivisera bort uppdrag eller skära ner på personalens trygghet. För Vänsterpartiet är det självklart att den tvingande vården ska ha resurser som säkrar både patienternas rättigheter och en god arbetsmiljö.

Indikatorer

- Långtidssjukskrivna med psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, andel (%). N74811.
- Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%) U01405.
- Andel i vuxenpsykiatrin som startat behandling inom 90 dagar från utredning/diagnos.
- Startade utredningar inom 30 dagar och behandlingar inom 30 dagar från utredning/diagnos i barn- och ungdomspsykiatrin.
- *Startade utredningar inom 30 dagar och behandlingar inom 30 dagar från utredning/diagnos i barn- och ungdomspsykiatrin.*

3. En hållbar och växande region

Mål

- En hållbar och attraktiv region mitt i ett växande Sydvästsverige.
- En region med hög sysselsättning och jämlik hälsa.
- Ett dynamiskt och tillgängligt kulturliv.

Inflation, osäkra elpriser, höga räntor och arbetslöshet pressar hushåll, företag och andra samhällsaktörer. Region Hallands finansiering är beroende av ett stabilt skatteunderlag, vilket gör ett livskraftigt näringsliv centralt för en hållbar tillväxt. Innovation, forskning och omställningsförmåga är avgörande för en utveckling som värnar kommande generationers livsvillkor. Därför ska regionen samverka med näringslivet och andra aktörer för att stärka konkurrenskraften, främja schysta villkor och skapa ett hållbart arbetsliv.

Villkoren för företagande är inte jämlika. Företag som drivs av män med inrikes bakgrund har betydligt oftare fler än 50 anställda än företag som drivs av män med utrikes bakgrund. Kvinnor beviljas dessutom lån och krediter i lägre utsträckning än män. Jämställda innovationsstöd samt insatser genom Timbanken, Almi och Almi Invest är därför viktiga verktyg för att skapa ett mer jämlikt näringsliv.

Resmönster och möjligheten att pendla påverkas av både kön och ekonomi. Män äger bil i större utsträckning, medan kvinnor oftare cyklar eller reser kollektivt. Att kvinnor generellt pendlar kortare sträckor begränsar deras tillgång till en större arbetsmarknad. En väl utbyggd och prisvärd kollektivtrafik är därför ett viktigt verktyg för hållbarhet, jämställdhet och inkludering. Vi satsar på lägre biljettpriser genom att minska resenärernas andel av finansieringen.

Kollektivtrafiken på landsbygden behöver stärkas. Försök med anropsstyrd trafik, så kallad ”bus on demand”, har gett goda resultat och bör därför införas på fler platser där förutsättningarna är lämpliga. Fler pendelparkeringar för både bil och cykel, med möjlighet att ladda elcyklar, kan dessutom göra det enklare för fler att välja kollektivtrafiken.

För barn och unga öppnar kollektivtrafiken dörren till sommarjobb och en aktiv fritid, oavsett familjens ekonomi. Därför vill vi införa ett lovkort som ger alla barn och unga fria resor i hela Halland.

Arbetslösheten slår olika beroende på utbildningsnivå, födelseland och funktionsnedsättning. Halland ska vara ett län där alla som kan arbeta får möjlighet att göra det och bidra till den gemensamma välfärden. Som en av länets största arbetsgivare ska Region Halland ta ett särskilt ansvar och erbjuda fler praktik- och traineeplatser, men också genom att skapa konkreta anställningsmöjligheter och arbetsträningsplatser för personer med funktionsnedsättningar eller som står långt från arbetsmarknaden.

Barn och unga ska ha goda och jämlika uppväxtvillkor. Fler elever behöver lämna grundskolan med gymnasiebehörighet och fullfölja gymnasiet med godkända betyg. Skolresultaten påverkas fortfarande av kön, födelseland och föräldrarnas utbildningsnivå, och skillnaderna visar sig redan i de tidiga årskurserna.

Kunskap och utbildning stärker Hallands konkurrenskraft och långsiktiga kompetensförsörjning. Region Hallands naturbruksgymnasium, övriga yrkesgymnasier och folkhögskolor har en viktig roll i att möta bristen på yrkesutbildad arbetskraft och ge fler människor möjlighet att gå vidare till arbete eller fortsatta studier.

Indikatorer

- Resor medkollektivtrafik, resor/inv N60404
- Andelen hallänningar som bor i kollektivtrafiknära läge.
- Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%) N01982
- Andelen behöriga elever till gymnasiet.
- Andelen som tar studenten med fullgod gymnasieutbildning.
- Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%) N00943
- Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar
  (%) N00945
- Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel
  (%) N00952
- Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%) N02904
- Invånare 18-64 år med låg inkomst, andel (%) U01803
- Andelen fattigpensionärer ska minska.
- Långtidsarbetslöshet 25-64 år, andel (%) av befolkningen N00955
- Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%) N02797
- Förvärvsarbetande invånare, 20-64 år, andel (%) N00914

3.1 Kultur, demokrati och social hållbarhet

Region Halland ska skapa förutsättningar för delaktighet och ett gemensamt ansvar för samhällsutvecklingen. Föreningslivet och folkrörelserna – däribland idrottsrörelsen, studieförbunden och frivilligorganisationerna – skapar tillsammans med Hallands kulturinstitutioner viktiga mötesplatser för människor med olika erfarenheter. De stärker demokratin, värnar yttrandefriheten, bygger tillit och bidrar till att bevara och utveckla vårt natur- och kulturarv. Därför ska Region Halland samverka med och stödja dessa aktörer.

Ungas tillit till politiken minskar. Omkring 40 procent av dagens unga saknar förtroende för politikernas förmåga att lösa Sveriges problem, och många upplever att deras möjligheter att påverka samhället är begränsade. Tillit, delaktighet och inflytande är grundläggande för ett socialt hållbart samhälle. Region Halland behöver därför arbeta aktivt för att stärka barns och ungas möjligheter att delta och påverka.

När staten minskar finansieringen av kultur och föreningsliv behöver Region Halland ta ett större ansvar. Kulturen har ett värde i sig och ska vara tillgänglig genom hela livet och i hela Halland – inte bara i städerna eller för ett fåtal. Den kan också stärka hälsan, skapa gemenskap och ge människor större möjligheter att påverka sin omvärld. Aktivitet på recept och kulturinsatser inom rehabiliteringen visar hur kultur kan bidra till bättre hälsa. Lovkort och ”bus on demand” är därför viktiga satsningar för att fler ska kunna ta del av kulturlivet.

Politikens uppgift är inte att styra kulturens innehåll, utan att värna principen om armlängds avstånd och skapa förutsättningar för en fri och självständig kultur. Alla ska kunna ta del av kultur och själva skapa konstnärliga uttryck. Utbyggt bredband, samverkan med Hallandstrafiken, tillgänglighetsanpassade lokaler och ett varierat utbud är därför avgörande för att fler ska kunna delta.

Goda villkor för kulturarbetare stärker Hallands attraktionskraft, inkludering och hållbara konkurrenskraft. Region Hallands folkhögskolor är ett av flera viktiga verktyg för att stödja deras utveckling. Utbyte och samverkan mellan verksamheter, regioner och länder är också betydelsefulla. Internationella samarbeten, exempelvis fristads- och residensprogram för konstnärer, stärker demokratin och skapar kulturmöten över nationsgränserna.

Indikatorer

- Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%) U01413
- Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%) U01420
- Förstagångsväljare som röstade i senaste regionfullmäktigevalet, andel (%)
  U17413
- Andel skolelever som nåtts av kulturarrangemang arrangerade av eller i samarbete med Hallands kulturinstitutioner.
- Andel barn och unga som deltar i föreningslivet.

3.2 En klimat- och miljösmart region

Klimatförändringarna är redan här och påverkar Halland genom stigande havsnivåer, översvämningar, torka och andra extrema väderhändelser. Samtidigt placerar sig Region Halland lågt i SKR:s öppna jämförelser av regionernas miljöarbete. När regeringen sänker ambitionerna måste Halland i stället gå före.

Med tydliga mål, tillräckliga resurser och politisk handlingskraft kan vi öka takten i omställningen.

Transporterna står för Hallands största klimatpåverkande utsläpp per invånare och måste därför prioriteras i omställningen. Region Halland, näringslivet och andra samhällsaktörer behöver ta ett gemensamt ansvar. Genom Hallandstrafiken kan regionen skapa bättre förutsättningar för ett hållbart, prisvärt och tillgängligt resande. Målet är inte bara fler kollektivtrafikresor, utan också att kollektivtrafiken ska ta marknadsandelar från fossildrivna transporter. Därför vill vi stegvis sänka biljettpriset med sikte på en betydligt billigare kollektivtrafik. Resandet på landsbygden ska samtidigt stärkas, bland annat genom anropsstyrd kollektivtrafik, så kallad ”bus on demand”.

Klimat- och miljöhänsyn ska genomsyra all planering och verksamhetsutveckling i Region Halland. Varje verksamhet ska fortlöpande utveckla klimatsmartare arbetssätt. En klimatbudget för hela det geografiska Halland kan ge tydlig styrning, synliggöra återstående utsläppsutrymme och stärka uppföljningen av omställningen.

Sverige tappar placeringar i internationella korruptionsindex samtidigt som organiserad brottslighet har etablerat sig inom vård och omsorg. Byggbranschen har sedan tidigare problem med både korruption och arbetsmiljö. Inte en enda skattekrona ska hamna i orätta händer. Därför avsätter vi resurser för att Region Halland ska ansluta sig till föreningen Rättvist byggande.

Region Hallands skogsinnehav ska förvaltas så att det binder koldioxid, stärker den biologiska mångfalden och främjar en hållbar och innovativ utveckling inom skogsnäringen. Regionen ska också värna den biologiska mångfalden i sitt byggande. De omfattande fastighetsinvesteringar som väntar ska genomföras med höga hållbarhetsambitioner, samtidigt som både direkta och indirekta koldioxidutsläpp fortsätter att minska. Arbetet ska ligga i linje med vad som krävs för att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader.

Alla åtgärder som minskar klimat- och miljöbelastningen behöver genomföras skyndsamt. Det handlar om att effektivisera energianvändningen genom både tekniska lösningar och förändrade beteenden, minska avfallsmängderna samt prioritera återanvändning framför materialåtervinning. Hållbara inköp är också avgörande och ska ta hänsyn till produktens hela miljöpåverkan – från förpackning och transport till användning och avfall.

Andelen ekologisk mat ska öka genom fler ekologiska inköp, större anpassning till säsongens råvaror och en högre andel vegetabilier. Beställningssystemen kan underlätta genom att prioritera ekologiska alternativ eller göra dem till enda val för vissa produkter. Goda avfallsrutiner ska samtidigt minska utsläppen av

skadliga kemikalier, mikroplaster och läkemedelsrester till avloppen. Tillgången till rent vatten måste följas noga, och krav vid upphandling av fisk ska bidra till hållbara fiskemetoder och livskraftiga bestånd.

Läkemedel är en förutsättning för modern sjukvård och räddar liv, men många bryts ned långsamt och kan påverka miljön negativt. Region Halland ska därför även fortsättningsvis ställa tydliga miljökrav vid upphandling av läkemedel och följa upp att kraven efterlevs. Regelbundna läkemedelsgenomgångar ska säkerställa en ändamålsenlig medicinering, i kombination med andra insatser och kontinuerlig uppföljning. Det minskar risken för överanvändning och gör det lättare att anpassa vården efter varje patients behov. Klimat- och miljöperspektivet ska också vara en självklar del av forskning och utveckling inom hälso- och sjukvården.

Indikatorer

- Vattenförbrukning i våra egna lokaler, kbm/kvm U60471
- Energianvändning i våra egna verksamhetslokaler kWh/kvm U60495
- Egenproducerad förnybar energi
- Ekologiska livsmedel i regionens verksamhet, andel (%) U07514
- Klimatpåverkan från de 20 vanligaste engångsprodukterna
- Skyddad natur totalt, andel (%) N85054
- Ekologiskt odlad åkermark, andel (%) N00403
- Kollektivtrafikens marknadsandel av motoriserade persontransporter
- Kollektivtrafikens självfinansieringsgrad
- Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv U0791
- Andel bilar i regionens egen verksamhet som är fullelektriska eller som drivs
- huvudsakligen med förnybara drivmedel
- Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv N00401

4. En organisation med utvecklings- och motståndskraft

Mål

- Möjlighet att rekrytera och attrahera den kompetens som behövs.
- Goda karriärs- och utvecklingsmöjligheter i en innovativ miljö.
- Ett sunt och hållbart arbetsliv.
- Ett gott ledar- och medarbetarskap med utgångspunkt i vår värdegrund.

Region Hallands motståndskraft upprätthålls varje dag av våra medarbetare. Det är deras engagemang och yrkeskunnande som gör att välfärden fungerar – även

under hård press. Men en organisation blir aldrig starkare än sina anställdas villkor. För att bygga en utvecklingskraftig region som står trygg inför framtidens utmaningar krävs en arbetsmiljö där personalen orkar, stannar kvar och ges utrymme att påverka sin vardag.

Region Halland ska vara en attraktiv och trygg arbetsgivare. Utvecklingskraft skapas underifrån, genom delaktighet och en kreativ miljö där medarbetarnas idéer tas tillvara. Vi ska stimulera kontinuerlig kompetensutveckling och underlätta rörlighet mellan verksamheter. Ambitionen är tydlig: Region Halland ska bli Sveriges bästa arbetsgivare.

Motståndskraft handlar om hållbarhet över tid. I dag är tiden för återhämtning ofta otillräcklig. Vi vill införa kraftfulla satsningar på vår personal, detta kan till exempel vara friskvårdstimme, möjliggöra för fler att få ta del av arbetstidsförkortning och ökad möjlighet till kompetensutveckling. Ett jämställt arbetsliv är en förutsättning för en hållbar organisation: lönegapet mellan män och kvinnor ska slutas och heltid ska vara normen utan att det sker på bekostnad av hälsan.

En organisation med motståndskraft förlitar sig på egen, trygg personal – inte på kortsiktiga och dyrbara hyrlösningar. Region Halland ska prioritera tillsvidareanställningar framför inhyrd personal. Genom att dessutom ta ett större ansvar för att inkludera personer som står långt från arbetsmarknaden breddar vi verksamhetens kompetens och perspektiv. Regionen ska vara en öppen arbetsplats med utrymme för människor med olika bakgrund, erfarenheter och funktionsförmåga.

Indikatorer

- Andel anställda i Region Halland som har arbetstidsförkortning
- Kostnaden för inhyrd personal ska minska
- Sjukfrånvaro hos Region Hallands anställda, mätt i rullande 12-
- månaders period
- Lång- respektive korttidsfrånvaro
- Region Hallands externa personalomsättning ska minska (%)
- Andelen anställda med arbetsmarknadspolitiskt anställningsstöd

5. Ekonomi

Ekonomiska förutsättningar

Svensk ekonomi befinner sig i en återhämtningsfas efter flera år av lågkonjunktur. Återhämtningen har kommit långt, men utvecklingen framöver påverkas av en osäker omvärld, stigande globala energipriser och förändrade förutsättningar för handel och investeringar. Under 2027 väntas den ekonomiska tillväxten fortsätta, samtidigt som högre inflation och räntor bedöms dämpa

hushållens köpkraft och hålla tillbaka delar av efterfrågan. Utvecklingen är fortsatt osäker och påverkas bland annat av geopolitiska konflikter och förändringar i den globala ekonomin.

Inflationen väntas stiga under 2027 och tillfälligt överstiga Riksbankens inflationsmål. Detta kan medföra ett högre ränteläge än under 2026. Sammantaget innebär det att hushållens konsumtion, företagens investeringsbeslut och utvecklingen på bostadsmarknaden även fortsättningsvis påverkas av det ekonomiska läget. För offentlig sektor innebär utvecklingen samtidigt osäkerhet kring kostnadsutvecklingen, skatteunderlaget och de långsiktiga ekonomiska förutsättningarna.

Arbetsmarknaden har hittills återhämtat sig långsammare än den övriga ekonomin. Under 2027 väntas efterfrågan på arbetskraft stärkas och arbetslösheten minska. Återhämtningen bedöms dock ske gradvis, och utmaningar kopplade till kompetensförsörjning och matchningen mellan lediga arbeten och arbetssökande kvarstår.

Global osäkerhet påverkar

Den globala ekonomin har under de senaste åren präglats av flera omfattande störningar, däribland pandemin, hög inflation, stigande räntor och geopolitiska konflikter. Även om ekonomin har anpassat sig till flera av dessa förändringar kvarstår en betydande osäkerhet kring världshandeln, energipriserna och den globala efterfrågan. Utvecklingen påverkar svenska företag, hushåll och offentliga verksamheter genom förändrade priser, investeringsvillkor och efterfrågemönster.

Den fortsatta återhämtningen i svensk ekonomi skapar förutsättningar för ökad konsumtion och fler investeringar. Samtidigt riskerar högre energipriser och ett förändrat ränteläge att dämpa utvecklingen. Det medför fortsatt osäkerhet kring både konjunkturen och kostnadsnivåerna under budgetperioden.

Halland påverkas av såväl den nationella som den internationella ekonomiska utvecklingen. Handel, besöksnäring och byggverksamhet är viktiga delar av regionens näringsliv och påverkas tydligt av hushållens konsumtion, investeringsviljan och befolkningsutvecklingen. En långsam återhämtning inom dessa områden kan hämma sysselsättningen och den regionala tillväxten, medan en starkare konjunktur kan öka efterfrågan på arbetskraft och förbättra näringslivets förutsättningar.

Arbetsmarknaden i Halland behöver följas utifrån både konjunkturutvecklingen och de långsiktiga förutsättningarna för kompetensförsörjningen. En förbättrad

konjunktur kan öka sysselsättningen, men regionala skillnader och svårigheter att matcha arbetsgivarnas kompetensbehov med den tillgängliga arbetskraften kan bestå.

Befolkningsutvecklingen är också central för Hallands långsiktiga ekonomiska förutsättningar. Ett lägre barnafödande och förändrade flyttningsmönster påverkar både befolkningstillväxten och befolkningens sammansättning. Det får konsekvenser för näringslivets kompetensförsörjning, skatteunderlaget och behovet av offentlig service. Samtidigt innebär en åldrande befolkning förändrade behov inom hälso- och sjukvården, vilket ställer krav på långsiktig planering av kompetens, resurser och investeringar.

Region Hallands ekonomiska förutsättningar

Region Hallands ekonomi påverkas av konjunkturen, skatteunderlagets utveckling, kostnadsökningar och befolkningens behov av hälso- och sjukvård. Även om konjunkturen väntas stärkas kvarstår en betydande osäkerhet kring inflation, räntor samt den långsiktiga utvecklingen av regionens intäkter och kostnader.

En ekonomi i balans är avgörande för att Region Halland ska kunna bedriva en långsiktigt hållbar verksamhet och möta både dagens och framtidens behov. Det kräver god ekonomisk hushållning, tydliga prioriteringar och en långsiktig planering av verksamhetens resurser. Regionen behöver samtidigt ha beredskap för förändrade ekonomiska villkor och oförutsedda händelser.

Lokalförsörjningen och investeringarna i regionens fastigheter är fortsatt centrala framtidsfrågor. Behoven måste vägas mot verksamheternas utveckling, de demografiska förändringarna, kompetensförsörjningen och regionens ekonomiska handlingsutrymme. En hållbar och långsiktig investeringsplanering är därför nödvändig för att säkerställa ändamålsenliga lokaler och skapa goda förutsättningar för en effektiv och tillgänglig hälso- och sjukvård.

Budget 2027 med ekonomisk plan 2028–2031

Resultatbudget					
Resultatbudget, mnkr	**Budget 2027**	**Plan 2028**	**Plan 2029**	**Plan 2030**	**Plan 2031**
Verksamhetens intäkter	2 820	2 844	2 893	2 944	2 996
Verksamhetens kostnader	-17 138	-17 573	-18 110	-18 671	-19 187
Avskrivningar	-555	-589	-641	-697	-800
Verksamhetens nettokostnader	**-14 873**	**-15 318**	**-15 857**	**-16 423**	**-16 991**
Skatteintäkter	11 717	12 237	12 752	13 298	13 795
Generella statsbidrag och utjämning	3 416	3 444	3 488	3 537	3 585

Verksamhetens resultat	**260**	**362**	**383**	**412**	**390**
Finansiella intäkter	183	168	138	103	63
Finansiella kostnader	-102	-243	-299	-214	-241
Resultatbudget efter finansiella poster	**342**	**288**	**222**	**301**	**212**

I tabellen redovisas budget 2027 med ekonomisk plan för 2028–2031

Investeringar

Region Hallands årliga investeringsnivå ska redovisas tydligt och bedömas tillsammans med investeringarnas förväntade konsekvenser för driftbudgeten. Investeringsplanen behöver också prioriteras utifrån den långsiktiga finansieringen och regionens förmåga att genomföra planerade projekt.

Regionen har en beslutad lokalförsörjningsplan för sjukhusområdena i Halmstad, Varberg och Kungsbacka. Planen omfattar strategiska fastighetstekniska behov och verksamhetsbehov som behöver prioriteras samlat och långsiktigt för att minska riskerna och osäkerheten kring stora investeringar. En tydlig långsiktig inriktning för lokalanvändningen är avgörande för att göra väl avvägda byggnadstekniska investeringar och möta verksamheternas växande lokalbehov inom framtidens hälso- och sjukvård.

Under perioden 2026–2030 ligger fokus på förstudier och genomförande enligt lokalförsörjningsplanen. Investeringarna omfattar även strategiska fastighetsprojekt utanför sjukhusområdena, reinvesteringar i befintliga byggnader och löpande energieffektiviseringar. Därutöver föreslås ny-, till- och ombyggnader samt investeringar i robusta sjukhusbyggnader, utemiljöer, medicinska gasanläggningar och säkerhetsteknik.

Region Hallands definition av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen innebär god ekonomisk hushållning att Region Halland uppnår både sina finansiella mål och sina verksamhetsmål. Verksamheten ska bedrivas långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt samt i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Ekonomisk hushållning omfattar två perspektiv: att hushålla här och nu och att hushålla över tid. På kort sikt måste de ekonomiska resurserna vägas mot verksamhetens behov. På längre sikt behöver dagens behov balanseras mot framtidens. Utgångspunkten är att varje generation ska bära sina egna kostnader.

Finansiella mål

Tre indikatorer med tillhörande finansiella mål används för att säkerställa en hållbar ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning. För att stödja ett långsiktigt perspektiv ska målvärdena utvärderas över tid och inte bedömas isolerat för varje enskilt budgetår.

De finansiella indikatorerna redovisas exklusive orealiserade finansiella vinster och förluster som uppstår till följd av förändringar i marknadsvärdet på regionens finansiella placeringar. Budget 2025 inkluderar beslut om resultatbalansering: 24 mnkr för drift och 71 mnkr för investeringar.

Resultat i förhållande till skatteintäkter**,** statsbidrag och **utjämning**

Enligt en generell praxis som används av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) bör resultatet motsvara minst två procent över tid, främst för att bidra till finansieringen av investeringar. För Region Halland skulle det innebära en genomsnittlig resultatnivå på cirka 250 mnkr.

Resultat

	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2025	Budget 2026	Budget 2027
Årets resultat (mnkr)	1304	876	260	5	433	270	342
Årets resultat exklusive orealiserade finansiella poster (mnkr)	**1195**	**1241**	**13**	**-163**	**367**	**270**	**342**
Procent	10,3	10,1	0,1	-1,2	2,6	1,8	2,3%

I tabellen redovisas utfallet av resultatnivån i procent och årets resultat i mnkr för perioden 2021–2025 med budget 2026–2027.

Självfinansieringsgraden av investeringarna

Indikatorn visar hur stor andel av Region Hallands investeringar som finansieras med det egna kassaflödet. Resultatet, justerat för avskrivningskostnader, sätts i relation till de totala investeringarna. Den långsiktiga målsättningen är att självfinansieringsgraden ska uppgå till minst 100 procent.

Självfinansieringsgraden

	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2025	Budget 2026	Budget 2027
Investeringar (mnkr)	753	704	708	737	711	1504	1497
Självfinansieringsgrad i procent	216	232	67	46	133	55	60

I tabellen redovisas självfinansieringsgraden i procent sett till den totala investeringsbudgeten för perioden 2021–2025 med budget 2026–2027.

Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser

Soliditeten mäter Region Hallands långsiktiga finansiella styrka och visar hur stor andel av tillgångarna som finansieras med eget kapital. En högre soliditet innebär

en starkare finansiell ställning. Region Hallands soliditet, inklusive hela pensionsåtagandet, ska vara positiv och inte minska över tid.

Soliditeten						
Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Utfall 2025	Budget 2025	Budget 2026
16,0%	24,7%	21,8%	18,8%	21,5%	Bibehålla en positiv utveckling	Bibehålla en positiv utveckling

I tabellen redovisas utfallet av soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser i procent för perioden 2021–2025.

Riktade statsbidrag

Riktade statsbidrag inom hälso- och sjukvården är i de flesta fall knutna till nationella överenskommelser mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Överenskommelserna avser prioriterade områden som är viktiga för utvecklingen av den samlade hälso- och sjukvården i Sverige.

Regeringen beslutar separat om varje överenskommelse, vanligtvis i december inför det kommande året. Överenskommelserna kan vara ett- eller fleråriga och anger vilka insatser regionerna ska genomföra för att få statsbidragen samt hur resultaten ska redovisas. Hanteringen genom nationella överenskommelser är en viktig del av Region Hallands tillitsbaserade verksamhets- och ekonomistyrning.

Statsbidragen budgeteras centralt och ingår i den samlade finansieringen av utvecklingen av Region Hallands hälso- och sjukvårdssystem i linje med överenskommelsernas intentioner. Merparten av medlen används för utvecklingsinsatser i ordinarie verksamhet, främst genom ordinarie budgetanslag där den årliga uppräkningen för verksamhetsutveckling ingår. Som komplement finns ett centralt anslag för utvecklingsmedel. Beslut om särskilda utvecklingsprojekt fattas på delegation för att säkerställa att kraven i överenskommelserna uppfylls och att statsbidragen kan tas hem. En tydlig intern process och återkommande dialoger på både politisk nivå och tjänsteledningsnivå skapar förutsättningar för en tillitsfull styrning och för utvecklingen av den halländska hälso- och sjukvården i linje med de nationella överenskommelserna.

Nämndernas budgetramar

Sedan budgetåret 2020 innehåller nämndernas budgetramar, utöver kompensation för prisökningar, generella tillskott för befolkningstillväxt, ökad vårdtyngd, medicinteknisk utveckling och verksamhetsutveckling.

Budgetramarna omfattar även finansiering för att uppfylla regeringens krav i beslutade överenskommelser om riktade statsbidrag. Som komplement finns ett centralt anslag för utvecklingsmedel som kan täcka tillkommande merkostnader utöver den finansiering som redan ingår utifrån överenskommelsernas krav.

I ramarna ingår också ett generellt effektiviseringskrav. För att undvika suboptimering i både utvecklings- och effektiviseringsarbetet, särskilt inom hälso- och sjukvårdssystemet, är samverkan viktig såväl internt som externt. Tabellen nedan visar hur budgeten fördelas mellan nämnderna. **Se budgetbilaga, avsnitt 1**

Fördelning av budget till nämnder, mnkr					
Nämnd	**2027**	**2028**	**2029**	2030	2031
DN Hallands sjukhus	6 060	6 248	6 440	6 639	6 847
DN Ambulans, diagnostik och hälsa	1 236	1 268	1 300	1 333	1 365
DN Psykiatri Halland	951	976	1 002	1 028	1 055
DN Närsjukvården	132	134	136	140	143
Gemensam nämnd för hemsjukvård och hjälpmedel	94	96	98	100	102
Patientnämnden	1	1	1	1	1
DN Kultur och skola	217	222	227	233	239
DN Kollektivtrafik	592	603	616	630	646
Revision	6	6	6	6	6
Regionstyrelsen	5 572	5 755	6 019	6 303	6 577
- Regionkontoret	*781*	*769*	*756*	*775*	*794*
- RS Hälso- och sjukvårdsfinansiering	*4 445*	*4 658*	*4 896*	*5 147*	*5 413*
- RH Fastighetsförvaltning	*52*	*5*	*28*	*93*	*128*
- Regiongemensamma kostnader/finansiering	*294*	*323*	*338*	*289*	*243*

Summa Region Halland	**14 862**	**15 308**	**15 846**	16 413	16 981

I tabellen redovisas fördelningen av budget till nämnderna 2027–2031.

Egenavgifter

Skattesats
Region Hallands utdebitering av skatt 2027 är oförändrad och uppgår till 11,40 procent.

Taxeförändring

Budgeten medger Hallandstrafiken en genomsnittlig taxeförändring för kollektivtrafiken upp till 2,5 procent.

Tandvård- och läkemedelsförmånsverket (TLV) ger varje år ut en referensprislista avseende tandvårdstaxa. Referensprislistans totala förändring används som riktmärke när tandvårdstaxan föreslås. Budgeten medger en genomsnittlig taxeförändring för tandvård på 2,5 procent. **Se budgetbilaga, avsnitt 4**

Patientavgifter

Beräkning av årliga belopp för högkostnadsskydd för vård görs i enlighet med 17 kap. 2§ och 6§ Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Region Halland har beslutat om principen att följa högsta angivna nivå. En uppräkning enligt tidigare fastställda principer sker för Hälsovård och intyg (kallat ”gula taxan”), egenavgifter för sjukre-sor och övriga egenavgifter. **Se budgetbilaga, avsnitt 7**

En redogörelse för koncernföretagets ekonomi i budge-ten

Teater Halland AB med säte i Varbergs kommun är ett av Region Halland helägt ak-tiebolag. Teater Halland ska spela för barn, unga och vuxna i hela Halland och vara en resurs för såväl skolor som föreningar och andra aktörer.

För budgetåret 2027 omsätter bolaget cirka 30 miljoner kronor. Ungefär 85 procent av intäkterna utgörs av regionala och statliga medel. Resterande intäkter är till största del från Hallands kommuner.

Den största kostnaden i budgeten är lönekostnader samt kostnader för inhyrd personal och uppgår till cirka 20 miljoner kronor.

Bolaget hyr teaterlokaler och får ett bidrag från Varbergs kommun som täcker kostnaderna. Tillgångarna i bolaget är inventarier i lokalen och verksamheten. Bolaget har inga lån.